

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 11 — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy órára 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:
Négy hasabos petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többz r irdetéseik alku szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díjmin den külön beigatásért 30 kr.

A debreczeni nemzeti párt üdvözlője Apponyhoz.

Debreczen június 14.

Amidőn az ország törvényhatóságai és szabadelvű pártkörei parancsszóra tömegesen üdvözlők Bányfi Dezső báró miniszterelnököt és F e j é r v á r y Géza gróf honvédelmi minisztert a katonai törvényjavaslatok benyújtása alkalmából, addig a debreczeni kicsiny, de lelkes nemzeti párt is megmozdult, hogy háláját és köszönetét fejezze ki Appony Albert grófnak, az ő vezérének, ki e javaslatokat tulajdonképpen évek hosszú során át tartott kitartó küzdelemmel kivivta.

A debreczeni nemzeti párt tegnapi intézőbizottsági határozatából kifolyólag, a következő szép hangus a helyzetet hiven visszatükröztető felirattal üdvözölte ez alkalomból a nemes grótot:

Méltóságos Gróf Ur!

Szivünk sugallatát követjük, midőn Méltóságodat a magyar katonatiszt képzésről szóló törvényjavaslatoknak a kormány által történt beterjesztése alkalmából őszintén és melegen üdvözöljük. Fogadja szívesen méltóságod üdvözlőnk: a debreczeni nemzeti párt üdvözlését.

Nem vetjük fel a kérdést, mint politikai ellenfeleink táborában teszik, hogy az új katonai törvényjavaslatok létesítésének kizárólagos érdeme: kié, — örülünk neki lelkünk mélyéből, hogy e javaslatok haszna: az édes hazáé. Ám vegye el kiki őt illető osztályrészét a kivívott siker érdeméből, — hiszen minél

többen formálnak ahhoz igényt, annál biztosabban remélhetni további sikerek elérését. Politikai álláspontunk tehát nem alterálhat bennünket az érdem elismerésénél, bárkinek részére tartozunk is annak megadásával, de nem hallgathatjuk el, hogy csodálkozva szemléljük: mint vindikálják maguknak e javaslatok kivívásának kizárólagos dicsőségét azok, a kik évek hosszú során át oly szívós kitartással küzdöttek a magyar katonai tisztképzés ellen, — nem hallgathatjuk el, hogy fáj látnunk: mint fordul a párt-politikai elfogultság most, a magyar katonai tisztnevelés létesítése alkalmából az azt oly rég követelő párt és ennek vezére Méltóságod ellen a gunynak és vádaskodásnak épp oly erejével, mint a hogy eddigelé gunnyal illette s most kicsinykedéssel, majd ha ábrándok táplálásával vádolta — a magyar katonai nevelés követelése, illetve ennek kivihetlensége miatt.

Méltóságod bizonyára megnyugvást talál e támadások ellenében abban a tiszta és magas öntudatban, melyet csakis a hű köteleességteljesítés adhat meg s teszen a férfikebel áttörhetlen pánczélszája s mely öntudat eddigelé is képessé tette immár két évtizedes politikai küzdelmeinek csüggedellen kitarításához. De hálátlan volna a nemzet, ha Méltóságod csak a köteleességteljesítés tudatában találhatná fel fáradhatatlan kitarításának jutalmát: kitarító küzdelmének jutalmául szolgál a közelismerés is, mely most meghajtja zászlaját a «nemzetve-

zéres» előtt, — és fényes jutalmául szolgál a nemzeti hála, mely az ország minden része, a nemzet minden rétegében megnyilvánulva nyújtja Méltóságod felé a győztes vezért megillető tölgykoszorút. Mert a pártpolitikai állás foglalás tulhajtása hozhat ugyan s a mint látjuk hoz is létre nyilatkozatokat, melyek megtagadják Méltóságodtól az új katonai javaslatok dicsőségében való részesedést, de legyen arról meggyőződve Méltóságod, hogy nincs e hazának gondolkodó polgára, a ki szívébe nyulva ne ismerné el, hogy e korszakot alkotó javaslatok kivívásának örömét a Méltóságod kitartó küzdelme nélkül ma nem s ki tudja még mikor sem érezhetnénk.

De — és ez a mi legfőbb óhajunk — a közelismerés és nemzeti hála ne csak megérdemelt jutalma legyen méltóságodnak, hanem csüggedést nem engedő biztatója is a további küzdelmek folytatásához. Hiszen bármily nagy vívmányt képezzenek is az új katonai javaslatok, ezeket csak előrszerű tekintethetjük a nemzeti szellem politikánk minden rétegébe való bevonulásának.

A pártérdek sokáig megakadályozta nemzeti aspirációink vágyó sóhajainak a trónhoz való feljutását, a kishitűség egész a legközelebbi napokig tagadta azok meghallgatásának lehetőségét s ime mégis eljőve ránk a boldog idő, midőn ezek közül egyik leghőbb óhajunk nemcsak feljutott a magas trónig, hanem koronás királyunk szívének atyai jóindulata előtt meghallgatásra talált.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Pedagógia.

Nehéz dolgról beszélgettünk,
Hogy im, a baj meggyült felettünk.
Mert a fiunk, a semmihaszna! --
Roszabbá válik napról, napra.

Nagy, mély tanácskozás rendében.
Kimondtuk végeredményképpen,
Hogy az a baj, nem jól neveljük,
Hogy szegénykét — elkényeztetjük.

S elhatároztuk egyhangulag:
Hogy legyünk ezután szigorúak.
Mert ez a legfőbb mindenképpen.
Az okos gyermek nevelésben.

Ő ezalatt roppant lármában.
Rontott ránk, hogy lovazzunk „hármán":
— S mi nagy könnyelműn, önfelteden,
Összecsókoltuk mindaketten!

Szabolcska Mihály.

A szalmakalapok városából.

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —
Irtta: Ifj. Móricz Pál.

Mindenik hajdu városnak van valami közmondásszerűleg ismertté vált nevezetessége. Hajdu Hadházon a legbukásibb káposzta terem, Szoboszló a döröknak és Bálnóknak buja talaja, hazája. Bőszörmény? No, no, Bőszörményben pedig sok az ürge s igen verekedős természetűek a magyarok, talán hogy egy kis rácz vér is csöppent egynemelyik familiának az ereibe? Vámos Pércsen vajtól omlós a kalács s kofa testülete oly hatalmasan kifejllett, hogy még a czivis Debreczenben is külön kofasort, az ugynevezett pircsisort képeztek. Dorognak van e legszebb zenés hangu harangja, a buzatermő Nanáson pedig, a mellett, hogy a legszebb menyecskek s leányok itten virítanak, itten fonják, itten varrják a galicziáig híres nanási szalmakalapokat is, melyekről méltán nevezetlik a híres hajdu város a »szalmakalapok városának«.

A fáradhatatlan s buzgó polgármester, Csóhány László vezetése alatt igen hatalmasan fejlődik e törzsoke magyar város, melynek előjárói pedig csak ezeótt 35—40 évvel is, mint ördög szekerét tekintették a

vasutat s tiltakoztak ama vonal kiépítése ellen, mely a tirpák Nyiregyházát a vidék közönséges városai sorából kiemelte.

Hanem a derék hajduk maradisága nem volt állandó s tartós jellegű, mely csak kínai visszafejlődést jelentett volna részük nézve. Igyekeztek az ősök elfogult mulasztását önérejükől pótolni, ami hogy — részben — sikerült is nekik, arra bizonyosság az anyagi és szellemi fejlődés ama foka, melyet elértek s milyeneket csupán önérből lehet alkotni, nem mások — egy kormány — önző támogatásával, miben soha sinc-en köszönet; de meg — hiszen — nem is lett ez a támogatás soha valami túl nagy mértékben reá erőltetve, a főispáni kegyet vesztett, gazdag »rebelelise« Hajdu Nanásra.

Mert hogy függetlenek, független érzelműek a nanási hajduk, azt némely pecsovic-i mártalékbans a v a n y i t o t magas urak épen nem tekintik erényeül a sugártoronyos városnak, hol aknamunkák által igyekeznek is minduntalan megzavarni az atyfiak egyetértését, melyből eddigi jóllétük fakadt, folyton afféle kísértő munkát végezvén, mint mikor »onnét a világra lemutatva, igért neki minden jót, csak hogy pártjára megnyerje, illyesféle

Tekintse hát Méltóságod az elért örömteljes eredményt további hazafias küzdelme sikerének zálogául s kitartva, remélve, előrehaladva, legyen Méltóságod továbbra is az, a minnek a köztudat oly méltán nevezi és tartja: legyen a jövőendő nehéz küzdelmeiben a »nemzet vezére«!!!

Kelt a Debreczeni nemzeti pártnak 1897. június 13-án tartott intéző bizottsági gyűléséből.

Osváth Ferencz
h. elnök.

Szilágyi Imre
jegyző.

Magáról az intézőbizottsági ülés lefolyásáról, melyen tudósítónk jelen volt, a következőket írja:

A debreczeni nemzeti párt intéző bizottsága tegnap délután 4 órakor a »Bika« szálloda cukrásztermében összegyűlt, hogy a katonai nevelés és akadémiák felállítására a kormány által benyújtott törvényjavaslatok alkalmából üdvözölje, nem parancsszóra, de lelkesedése folytán, vezérét, A p p o n y i Albert grófot, ki megteremtette ezt a nemzeti vívmányt.

Az intézőbizottság tagjai igen szép számmal jelentek meg az ülésen, ott voltak: O s v á r t h Ferencz alelnök, Szilágyi Imre ügyvéd, a párt jegyzője, dr. K ő r ő s i Kálmán titkár, dr. Fráter Imre, dr. M a r i s k a György, B u t t y k a y Menyhért, V e c s e y Zoltán, dr. M á r t o n Kálmán, S c h n e i d e r István építész és még számosan.

O s v á r t h Ferencz helyettes elnök az ülést megnyitván, örömmel üdvözli a párt kicsiny, de lelkes és hazafias taborát s abban a reményben van, hogy mindnyájának közös óhaját fejezték akkor ki, midőn ez intézőbizottsági ülést összehívták, hogy innen a katonai javaslatok benyújtása alkalmából A p p o n y i Albert grófot, a nemzeti párt vezérét üdvözöljék. Mert fontos politikai átala-

kísértéseknek, ígéretéseknek — melyek rendszeren halvaszületett ígéreteknek bizonyulnak — a nánási jó hajduk sincsenek hiányában, kiknek érdekes városi életéről, a riporterektől szokásos szám és sorozat rendnek betartása nélkül, ez alább felsorolandó néhány napi esemény keretében igyekezzünk nyújtani halavány, de hű képet. Kezdjük a mulatsággal.

Az iskolák jünálisa.

F. hó 9-én, szerdán délután a város régi kertjébe a nánási református iskolák összes tanulói, a sipitós hangú kisleányok, a bokréta kalapu fiuc-kák s a gymnasium titokban cigarettát is szivogató növendékei, a tanáraik vezetése alatt, mulatozni kivonultak.

»Játszás«-nak mondják az ily gyermek mulatságot Hajdu Nánáson, amely, midőn beesteledett s a kicsinyek hazatértek, a nagyok táncmulatságával végződött.

Csuda doktorokodás.

Debreczen hírhedt csuda doktorának, T á p a i uramnak, ki nem könyvből tanulta, hanem Istentől nyerte a tudományát, szép gyakorlata van Nánáson is. Seregestől járnak be a naputezai tudós emberhez az enyhülést, gyógyulást keresők, ki szépen pengő ezüst forintokért tanácsot, kenőcsöt, sőt még bizonyítvánnyal is szolgál a jámboroknak. A nánási rendőrség előtt ugyanis a napokban fordult meg a csuda doktor egy érdekes bizonyítványa, melyben arról akart bizonyosságot tenni, hogy bizonyos iskolát mulasztó fiut, ki beteg volt, gyógykezelt.

kulások várhatóak akkor, midőn Apponyi eszméjét veszi el a kormány. Ő azt hiszi, hogy a nemzeti párt eszméinek győzelme biztos, hiszen épen sarkalatos alapelvét fogadták el. A midőn ily fontos vívmányt ért el a nemzeti párt, nem maradhat el a debreczeni nemzeti párt sem az üdvözlők sorából, hogy hálaát ne fejezze ki s jókaratáról és támogatásáról ne biztosítsa ez alkalomból A p p o n y i Albert grófot, kinek mindez köszönhető. (Lelkesült éljenzés.) Kéri a titkárt, hogy elkészített felirati javaslatát terjessze elő.

Dr. K ő r ő s i Kálmán olvasta fel ezután a fentebb közölt remek feliratot, melyet ő maga fogalmazott. Gyakori lelkes éljenzés és helyeslés szakította félbe a feliratot, mely komoly és férfias hangjánál fogva mindenkinek tetszését megnyerte.

Végül is egyhangú és riadó lelkesedéssel tette az intéző bizottság magáévá egész terjedelmében a felirat szövegét, a melyet még ma felküldtek A p p o n y i Albert grófhhoz.

Dr. K ő r ő s i Kálmán titkárnak szép munkájáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Még a szervezkedésre és újabb agitáció megindítására vonatkozólag beszéltek meg egy más dolgot, ezzel a gyűlés fél 6 órakor a leglelkesebb hangulatban oszlott szét.

M. P.

A tanári-kör évrő gyűlése.

— A kereskedelmi iskola viszonya a középiskolához.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 14.

Szombaton d. u. 5 órakor tartotta az országos középiskolai tanár egyesület debreczeni tanári köre a tanévben utolsó rendes s egyszersmind évrő gyűlést D ó c z i Imre ev. ref. főgimn. igazgatónak, a kör elnökének vezetése alatt.

Tudvalevő dolog, hogy a mi tanári körünk évek óta az egész országban a legmozgalmasabbak közzé tartozik s nem egy olyan

A nánási rendőrség természetesen nem vette figyelembe a csuda doktori bizonyítványt, mely azonban nem zárja ki, hogy az a debreczeni rendőrség és orvos kartársak előtt annál hitelesebb értékű ne legyen mivel tudván e kuruzsló ur zsebre ható működéseit, mégis semmi óvintézkedéseket nem tesznek ellene.

A csuda doktor aztán így szépen gyarapodik, uri háztartást tart, napi bevétele csak közepes, ha az 50 forintot meg nem haladhatta, pompás házat épít, titkos ágenseket tart a vidéken, kik mindenféle csuda történetekkel csalogatják a betegeket hozzá, mint pl. hogy a gyógyíthatatlan betegségeket is gyógyító tudós csuda doktornak egy gróf tizenhét ezer forintos házat ajándékozott, mert meggyógyította a szeme vakságát, melyet egyetemi professzorok nem tudtak meggyógyítani. Azért bizony a debreczeni rendőrség is próbát tehetne a csodálatos férfiúval, hátha neki is segítené a vak-ságán? . . .

Csillagászati előadás.

Nem épen Flammarion-szerű poetikus csillagászati előadás volt biz az, de mégis eredeti és sikerült természettudományi estély volt, amelyen szombaton este, a gymnasium tanácstermében, dr. N e m e s Félix tanár magyarázott csillagszemű szép hölgyek előtt a csillagokról, az égitestek különféle fajtaiból, melyeknek másait R u m p f Frigyes tanár vitette a »szkiptikon«-nak nevezett furfangos gépen.

eszmét vetett fel, amely úgy a tanárság, egyetemét, mint a közoktatási kormányt élénken foglalkoztatta, s ezek közt melyreható reformokat is kezdeményezett. Így csak a most végéig járó tanév folyamán is megindította a mozgalmat a tanári helyettesítések ügyének rendezése kérdésében, amely az egyesület júliusi közgyűlésének lesz egyik fontos tárgya, felvetette a filológiai muzeumok eszméjét stb. szombaton pedig a kereskedelmi iskolák szervezetének terén uralkodó zürzavarba vetett olyan világító sugárt, amely bizonyára élénk nyomokat fog hagyni az erre vonatkozó irodalomban.

De a magunk szempontjából tekintve a kör ez esztendei határozatainak legfontosabbja bizonyára az, hogy szombati üléséből kérvényt adott be a tanácshoz mely szerint a város tanács hívja meg az orsz. középiskolai tanári egyesületnek f. é. július 2-iki g y ő r i közgyűlést a jövő évre Debreczenbe Nagyfontosságú dolog er, sokkal nagyobb mint első pillanatra látszik. Magyarország intelligenciájának letéteményesei, annak hivatatos és hivatásos istápolói jönnének el e meghívás folytán Debreczenbe, hogy lássák a haladást a melyet városunk a művelődés terén napról napra tesz s vigyék meg híret a messze vidékre s hírdessék tapasztalataikat a katedrőről a jövőendő nemzedéknek, minden szavukkal növelve dicsőséget Debreczen városára kulturájának.

A gyűlés lefolyásáról tudósítónk a következőket jelenti:

Szombaton f. hó 12-én d. u. 5 órakor volt a debreczeni tanári körnek a tanévben utolsó rendes ülése, melynek rögtön az elején, az elnöki b-jelentések során elhatározta a kör hogy kérvényt ad be a városi tanácshoz, amelyben felkéri, hogy a tanáregyesület jövő évi közgyűlésére Debreczenbe hívja meg, F. hó 9-én ugyanis egy Dóczy Imre elnökből Géresi Kálmán és Joó István, tagokból adott küldöttség kereste fel e tárgyban Simonffy Imre kir. tan. polgármestert, hogy kikérje ez ügyre nézve nagybecsű jóindulatát. A polgármester nemcsak szívesen fogadta, a küldöttséget, hanem egyenesen örömet fejezte ki, hogy az ország tanári körének a meghí-

A tudományos estélyre nagy számú előkelő közönség gyűlt össze, különösen hölgyek, kik azonban mégis aligha nem jobban érdeklődnek az olyan pirinkóbb földi csillagok iránt, melyeknek a tiszt urak feszes gallérijain teremnek, no hanem azért a tudós tanár urak is köszönetet érdemelnek ez érdekes estéért, melynek hisszük, hogy még több folytatása is leendő.

Olcso az emberbőr.

Böszörményben van egy jótékonyági temetkezési egylet, mely Nánáson s Dorogon is toboroz tagokat, mely most igazi emberbőr vásárra adott alkalmat, mert több élelmesebb emberek, különösen nánási izraelita polgártársaink közül többek, 60—75 éves vén pálinka magazinumokat 2 — egész 5 forintért megvásárolván, némelyik három darabot is beiratott ez egyletbe, mely elhunyt tagjai után 150 forint temetkezési költséget fizet. — A befizetéseket természetesen az emberi bőrök vásárlója teljesíti, nála maradnak a könyvek is, de hogyha a mélyen tisztelt elvénhedt s a pálinkától többnyire el is gyengült tag ur behalt, akkor a temetkezési pénzt az emberbőr kufár kaparja a markába.

Csak szép is az a jótékonyág!

Presbiteri gyűlésen

Mikor pedig a vasárnapi istentiszteletnek vége volna, összeülének az egyház vénei. Fekete pitykés katufrékban, fényes magyar csizmákban öregebb s fiatalabb hajdu gazdák, papok, tanárok s néhány kevés szavú urak, ez a szörnnyüképen unalmas képe egy hajdu-

vással a maga részéről szolgálatot teh-t. Ezen ígéret alapján hozta meg a gyűlés a maga határozatát a kérvény beadására ugyancsak a fenti küldöttséget kérte fel s egyszersmind felszólította a kör összes tagjait, hogy a tanács tagjainál a meghívás kimondást elősegíteni igyekezzenek.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után következett a rendes ülés főtárgya, dr. Szántó Sámuel felolvasása. A kereskedelmi iskolák vizs z o n y á r ó l a középiskolákhoz.

Előadó a magyar kereskedelmi oktatás viszonyosságos történetének vázolója után bőven ismertette a napirenden levő reformeszméket az 1895-iki szerkezet életbeléptetése előtt és azóta egyaránt, arra a végkövetkeztetésre jutott, hogy a kereskedelmi iskolának közép-fokú oktatást kell nyújtania, a mely a közgazdasági pályákra magyar nemzeti szellemben készítse elő az ifjút s hogy ez sikeresen elérhető legyen, elhagyandók volnának az iskola tantervéből a tisztán gyakorlati tárgyak, amelyeket az ifjú az életben ugyis rövid idő alatt meg tanul s a j o g, amelynek definíciói a kereskedelmi iskola tanulóinak értelmét nagyrészt felülhaladják.

D o c z i Imre örömmel üdvözi a törekvést, mely a tanulmányon végig vonul s amely a nemzeti szempontokat az eddiginél sikeresebben kívánja érvényesíteni a kereskedelmi iskolákban s nagyon örülne, ha ezt a tanulmányt olyan szaklapban olvashatná, a melyből róla a kizárólagos szakembereken kívül a tágabb tanügyi közvélemény is tudomást vehessen.

Dr. B a r t h a Béla a jogi ismeretek kihagyásának eszméje felett fejezte ki aggodalmát, amelyet azonban dr. Szántó rövid válaszában eloszlatott.

K a r d o s Albert bizonyos tartózkodást vesz észre a javaslaton, amely a kereskedelmi iskolák középiskolákká nyilvánítása tekintetében nyilvánul, amennyiben folyton ezt kerülgeti, de mégsem mondja ki egészen.

H o r v a y Róbert üdvözi a javaslatot, mely hivatva volna a létező bajokon segíteni, de hangsúlyozza, hogy a nemzeti és kedélyképző tárgyaknak még több tért kívánna a kereskedelmi iskolákban biztosítani, mint azt a javaslat kontemplálja.

Ekkor K o h á n y i Gyula, lapunk f. szerkesztője kért szót mint vendég s a keres-

kedelmi iskola jelenlegi tantervére hivatkozva, mely mindenki, aki abba először pillant bele mélyebben, elszörnyedést kelt, fejtette ki nézeteit, a melyekre tapasztalatai tanították s amelyeket a lefolyt vita csak megérlelt. Nevezetesen a kereskedelmi iskola tananyagát a 14-19 éves ifjak megemészteni képtelenek, bármint rostáljuk is azokat. Ezen csak gyökeres reform segíthet. Annyival inkább előhozza azt, mert az előadó is a középiskola reformja kapcsán kívánta a kereskedelmi oktatás vájudó kérdését megoldani. Szóló terve mellett ugy a magasabb közgazdasági, mint irodalmi és történelmi valamint nyelvi ismeretek elérhető volnának. n e m m á s a z u g y a n i s, m i n t a k e r e s k e d e l m i t a n u l ó k a l a p k é p z e t t s é g é n e k 6 k ö z é p i s k o l a i o s z t á l y e l v é g z é s é b e n l e e n d ő m e g s z a b á s a. Ez lehetővé tenne olyan átlagos testi és érzelmi fejlettséget, amely megbirja a kereskedelmi iskolának az előadó terve szerint helyesen redukált komplexumát s megszüntetné azt az inváziót, amelylyel a kereskedelmi iskolák tanárainak ma annyi bajuk van, hogy t. i. a szülők és ifjak egyaránt egyéves önkéntességre előkészítő iskoláknak tekintik a kereskedelmi iskolát s a végzett tanulóknak csak igen kis része lép kereskedelmi pályára. Még a tanfolyam megújítása sem okozna veszedelmet, mert hiszen tudvalevő, hogy a kereskedelmi iskola egész embert képez s tekintve a gyöngye eredményt, melyet a mai rendszer felmutat, a betöltött évek átlaga alig különböznék valamiben a maitól. Ajánlja ez ezmét a szakkörök figyelmébe.

Dr. Szántó Sámuel röviden reflektál a felszólalásokra s hangsúlyozza, hogy ő két áramlat kiegyenlítésére törekedik.

Ezzel az előző megköszönve ugy az előadóknak, mint a tagoknak az érdeklődést, a rendes ülést bezárja s felkéri dr. K a r d o s Albert titkárt, terjessze elő az évi jelentést. Ennek tudomásul vétele után H a r m a t h Gergely pénztáros műtatta be a zárszámadást melynek megvizsgálására N á d a s d i Alajost és küldték ki.

Ekkor aztán a tisztikar lemondott megbízatásáról, melyet a gyűlés elfogadván megbizta a tisztviselőket, hogy a közgyűlés után tartandó tisztújításig tisztüket vinni sziveskedjenek.

sági presbiteriumi ülésnek, mely csak ritkán ritkán olyan érdekes és záos is, mint az elmúlt vasárnapi Nánásca volt. Mert többnyire nagy a közöny e testület tagjainál is, mi különben legjobban jellemzi az egész Hajdúvármegyét, melynek annál elevenebb főispánja a vastag nyaku, makacs, erős ellenzéki hajduk határa, ép közönyös lustaságuk miatt, akár pizai toronyot is építhet. No de jól van ez így majd elkövetkeznek a szánom-bánom napok, hanem akkor már késő lesz lelkeim, akkor már be lesz lopva a politika még a templom katedráljába is, mert hisz a mint élveztük, a presbiteriumi üléseken máris ott dühöng az, kevés áldást terjesztve.

Az ismeretlen Dicsőfi.

Az ülés első pontja az egyházkerületi főjegyző választás volt s minnekutána nagytt. P á k o z d y Lajos lelkész ur ékes oratóiát mondott, azon kijelentés mellett, hogy Dicsőfi József, a debreczeni theologia volt kitűnő tanára, kiváló egyházi író s jelenlegi rajongva szeretett debreczeni lelkész — meg — ismeretlen. Z s i g m o n d esperest ajánlotta.

Szavazásra kerülven a sor, az ismert kormányparti esperes ur mellett kerék tizenhárom szavazat a függetlenségiek közül is nehányan jámbor fejetbőlintó hajduk, míg az ismeretlen — függetlenségi párti Dicsőfi József mellett csupan 10-en a fejüket meg nem bölintő derék hajduk.

Csak szép is az a politika és filika, ámbátor az újságok oly sokat hazudnak is, a mint a gyűlésen is ki lett hivatott ajakról

jelentve. Kiváncsiak volnánk, hogy vajon a kormányparti sajtót bele értette-e emez érdekes öreg ur? . . .

Nem emelik a tanári fizetést.

Más érdekes pontja a presbiteriumi gyűlésnek a tanári fizetés emelésének kérdése volt. Olyan ez, mint a tulajdon kezünk, bármelyik újat vágjuk is meg, mind egyformán fáj.

Sok keserű szavakat váltottak a fizetés emelése mellett s ellen is, így az ellenzék mindenesetre egyik legsúlyosabb érve volt, hogy a népiskolák nagyon elhanyagoltatnak a gymnásium mellett. Végül hivatkozván az egyház nehéz anyagi állapotára a javaslatot a többség elvetette. A javaslat ellen ugyan felebezték, de nem artana mellékelni hozzá a piacon éktelenkedő ama népiskolai épület fényképét sem mely a nagy idők terhe miatt már majd nem eisülyedt, melynek nádas fedelei unalmában bontogatja a szél, hátha így a felsőbb egyházi hatóság is jobban meggyőződne szomorú, siralmas állapotáról a — n e p i s k o l á k n a k ? ! . . .

A gyűlésen ezután az apróbb folyó ügyeket intézték el.

Egy derék pártember halála.

A hajdu-nánási függetlenségi pártot nagy veszteség érte, midőn pár héttel ezelőtt elvesztette egyik legbuzgóbb, legtánoríthatatlannabb tagját C s i s z á r Géza takarékpénztári főkönyvezetőt, ki a hajduk egyik törzökös, nemes családjából származott.

Nagyon tevékeny, határozott és egyenes fogja volt a függetlenségi Kossuth pártnak,

Rendőri izléstelenségek.

Debreczen, június 14.

Szombaton éjjel a Péterfia utcán három fegyveres rendőr botrányos módon insultált három fiatal embert, kik nyugodtan és tartózkodva minden rend — vagy csendháborítástól hazafelé tartottak. Holmi Vár-utca a a b l a k b e t ö r é s ú r ü g y e alatt megállították a fiatalembereket, akik a Piacz utcáról a N. Péterfiára igyekeztek, vallatni kezdték, hogy honnan s hova mennek, végül daczára, hogy magukat igazolták, szuronyos fegyverek között a rendőrséghez felkísérték.

Ez azt hisszük mégis hallatlan eset. Intelligens uri embereket, kik közül egyik főgymn. tanuló, egy nagy magyar város alpolgármesterének fia, másik kettő előkelő családok gyermeke, joghallgatók, a szabályszerű igazolás után, mint közönséges gazembereket felkísérni a központra a hol ha esetleg nincs valami rendőrtisztviselő, egész éjjel bezárva maradtak volna?

Es miért volt mindez? Talán meggyilkoltak valakit? Vagy talán ezekre menő ékszerlopás, hasfelmetszés vagy más ilyen eset történt? Dehogy! B e v e r t v a l a k i a V á r u t c z á n e g y p á r a b l a k o t !

Vagy azt hitték a jámbor rendőrök, hogy a Vár-utca a Piacz és a Péterfia utca között fekszik, hogy így a Piacz utcáról hazatérőket mint Vár-utcai tetteseket letartóztatták és insultálták?

De menjünk tovább. Mi adja meg a jogot egy közönséges utcza rendőrnek, hogy uri embereket, akik ellen még csak g y a n u s e m m e r ü l h e t f e l f o r m á l i s a n a z u t c z á n k i v a l l a t h a s s o n, — kikérdjen, hol voltak, meddig voltak, mi csinálnak stb. és feleleteiket ha z u g n a k t a r t s á k s b e n n e k é t e l k e d j e n e k, n e v ü k e t m e g k é r d e z z é k s e n n e k d a c z á r a i s ö k e t b e k i s é r j é k !

Az osztrák Polizeinél talán megjárja az ilyen eljárás, de Magyarországon ilyen megtörni nem lehet!

Elvárjuk és reméljük a rendőrség vezetőjétől kit kifogástalan tiszteletreméltó uri embernek ismerünk, hogy nem fogja megtorlatlanul hagyni ezt a z e s e t e t é s m e g i n d i t j a a b u t a s á g v a g y r o s s z a k a r a t e m e t y p i k u s a l a k j a i e l l e n a v i z s g á l a t o t.

mely a nemes hajdu ősök politikai hagyományait is a leghivebben képviseli. Korai halála határozottan sujtó veszteség volt nánási pártunkra, melynek vannak ugyan kitartó, derék közkatonái, de vezérei vajmi kevesen, kik a választási küzdelmeken kívül is kiállanak az érdek harcok ama sikamlós harci porondjára, hol bőszevu kormányparti viadorok kihívólag forgatják a csatabárdot, nagyokat, nagyokat ütve a pakfong paizsra, tudván, hogy ahol szóval is kell harcolni, nem igen akad velük szemben méltó ellenfél . . .

Cziszár Géza egy volt ezen ritka vezetők közül, kik eme harci porondon is, az igazság vaslogikájával gyakran behorpasztották a pakfong-paizsat. A kiváló pártembernek, az igaz hazafinak s igaz barátinak, ki férfi kora delén 41 éves korában halt meg, legyen csendes a siri álma s virágos akáczfák takarják be a sírját, susogván nekiszip regéket ahazáról, egyházáról, családjáról, barátjairól, kiket ugy szeretett, kikért annyit küzdött ez az egyszerű hajdu nemes . . .

A Cziszár Géza megüresedett hivatalára C s o h á n y József földbirtokos, városi aljegyző s B e r e n c s y Géza takarékpénztári alkönyvvezető pályáztak. A némileg politikailag is színezett választás igen küzdelmesnek ígérkezik, mivel mindkét pályázónak hatalmas a pártja.

Ujdonságok.

Évzáró ünnepély a főiskolában

— Saját tudósítónktól. —

Debrecze, jun. 14.

Ősi szokás szerint, mielőtt a vizgálatokat megkezdették volna, összegyűlt a főiskola vezetősége, tanári és tanulói kara, hogy hálat adjon az istennek a lefolyt esztendőben nyújtott segedelemért.

Mint más években, úgy ma is zsufozásig megtelt a főiskola oratóriuma, melynek pulpitusát K i s s Aron püspök, S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármester, a főisk. helyi gondnoka, C s i k y Lajos főisk. lelkész, a vizsgáló biztosokul megjelent esperesek és a tanárikar foglalták el S a s s Béla, D ó c z i Imre és K o v á c s Lajos igazgatók vezetésével, a sűrű padosorokat pedig a tanuló ifjuság töltötte meg.

Az ünnepély a »Jövel Szentlélek Ur Isten!« dallamával kezdődött, melynek elhangzása után C s i k y Lajos főisk. lelkész lépett a szószékre s emelkedett szellemű imát mondott az elmúlt év jótéteményeiért.

A megható ima után a kántus énekelte a XIX. zsoltár egy versszakát, azután karének következett, melylyel az oratoriumi ünnepéget ért s a tanári kar a kistanácssterembe vonult, a hol K i s s Aron püspök intézett hozzájuk szép beszédet a lezajlott iskolai év alkalmából, kívánván nekik kellemes üdülést. A megható beszédre S a s s Béla akad. igazgató válaszolt szónoki hévvel, melynek végeztével a tanárok szétoszlottak, egyik tanórát, másik vizsgálatot tartani, mert a VII. gymn. osztályokban ma már ezek is megkezdődtek.

* **Személyi hír.** O l á h Károly Debreczen sz. kir. város katonai és illetőségügyi tanácsnoka — mint a N a g y v á r a d b a n olvastuk — tegnap N a g y v á r a d o n időzött.

* **Megfelebbezett közgyűlési határozat.** S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármesterhez ma több aláírással benyújtott beadvánnyal megfelebbezték a május 28-iki rendes városi közgyűlés azon határozatát, melylyel 7500 frtot szavaztak meg egy évre a debreczeni ev. ref. főiskola I és V-ik osztályok mellé p á r h u z a m o s osztályok létesítésére. A határozat ellen beadott felebbezést, melyet épen a legutolsó nap nyújtottak be s így annál nagyobb feltűnést kellett az, felterjesztik a belügyminiszterhez. Különben e tárgyra holnap még visszatérünk.

* **Birói helyettesítés.** Mint értesülünk doktor H r e h u s s Viktort, a debreczeni királyi törvényszék eme kiváló s kitűnő fiatal biráját Hajdu-Nánásra a járásbiró helyettesítésére fogják kiküldeni. A helyettesítés azonban csak ideiglenes leendő, mivel a kitűnő birót véglegesen is megfogják bizni a nevezett járásbiróság vezetésével.

* **Központi választmányi ülés.** Debreczen sz. kir. város központi választmánya ma reggel 9 órakor a városháza kis. tanácsstermében K o m l ó s s y Arthur főjegyző elnöklété alatt tartott ülésében kezdette meg a három választókerületre az 1898 évre érvényes képviselőválasztói névjegyzék összeállítását. A központi választmány tagjai elsősorban az összeíró küldöt ségek által végzett munkálatokat bírálják felül, azután megállapítva az ideiglenes névjegyzéket 15 napig kifüggesztik, amely idő alatt a fellebbezések az ellen beadhatók. A központi választmány üléseit azonban oly kevesen látogatják, hogy az elnökség szükségét látja lapunk útján is figyelmeztetni a választmány t. tagjait, hogy a munka egyenlő felosztása érdekében az üléseken pontosan jelenjenek meg!

* **Az elemi iskolák évzáró ünnepélye** A debreczeni ev. ref. egyház összes fiú és leány elemi iskoláinak ma volt a tanévet bezáró ünnepélye. A növendékek reggel 8 órakor két templomba vonultak fel, a kistemplomba és a Kossuth utczei templomba. — Ott zsoltárok éneklésével adtak hálat az Istennek, hogy erre is megsegítette őket. A kistemplomban azután D i c s ő f i József lelkész, — a Kossuth utczei templomban pedig M i t r o v i c s Gyula lelkész tartottak az iskolás gyermekeknek beszédet, a mely a piczinyek lelkeire igen mély hatással volt. — És ezzel kezdetüket veszik a vizsgák, amelyet a nyári két hónapi szünidő követ.

* **Rendes tanácsülés.** Ma délelőtt 10 órakor a városháza nagy termében S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármester elnöklété alatt rendes tanácsülés volt, a melyen több folyó ügy nyert elintéztést. Egyik legérdelesebb és legfontosabb tárgyat képezte a tanácsülésnek G e r s t e r Gyula építésznek ajánlata, melylyel felajánlotta, hogy ő hajlandó a Péterfia utczei arvbaztól Sesta kerti villájáig mintegy 130 folyó méter hosszúságban a csatornát kiépíteni s a 860 frtot kitevő költségekhez a város csupán az ingyen tégladással járuljon hozzá. A tanács elfogadta az ajánlatot s a tégláarat kitevő 270 frtnyi összeget megszavazta e célra. Mint halljuk e csatorna tovább kiépítését a sestakerti villatulajdonosok folytatni fogják.

* **Debreczen átírata Bihar megyében.** E. hó 16-án lesz Biharvármegyének évnegyedes rendes közgyűlése Nagyváradon. Ennek napirendjére — mint értesülünk, mai felvan véve Debreczen sz. kir. város átírata melyben felszólítja a társörvényhatóságokat, hogy hozzá hasonló mameluk elszántsággal üdvözöljék és áraszzák el bizalmukkal a kormányt. Amit Biharvármegye bizonyára nem is fog megtagadni, hiszen tudvalevő, hogy ezeknek, a javaslatokhoz Biharvármegye az ósanyjuk. Ugyanis Biharvármegye szülte Tisza Kálmánt, Tisza Kálmán szülte a bihari pontokat, a bihari pontok szülték felakasztásuk közepett szenvedett kínjaik közben a fuziot, a fuzió szülte Bánffy Dezsőt s Bánffy Dezső szülte Fejerváry segédlete mellett a katonai javaslatokat s valamint igen sok gyermekeknél úgy it is sokan vannak akik úgy fel, mint lemenő irányban az apaságra igényt tartanak s ezek között talán — mint lapunk mai száma is bizonyítja — nem épen a legutolsó helyet foglalja el A p p o n y i Albert gr. aki azonban nem tehet róla, ha az anyák fokozatos elcsenevészése folytán fattyuhajtás lett belőle s inkább hasonló — A b r á n y i Kornélhoz.

* **Közigazgatási bizottsági ülés.** Hajduvármegye közigazgatási bizottsága ma, f. hó 14-én délelőtt 9 órakor a vármegyeháza nagy termében ülést tartott gróf D é g e n f e l d József főispán elnöklété alatt, a melyen az egyes szakfeladók terjesztették elő a mult óról szóló jelentéseiket. Az ülésről különben lapunk holnapi számában számolunk be részletesen.

* **A debreczeni nagytemplom restaurálásához tényleg fogtak pünköszt harmadik napján.** Az orgona hangja s az ének szó elhallgattak a tágas boltozat alatt s a lelkipásztor építő szolgálata helyett, az anyagi építő munkája vette kezdetét. Alelkészkar körlevélben is tudatta a közönséggel, hogy a nagytemplomi isteniszteletek november hóig szünetelni fognak. Azt azonban e körlevél elfelejtette megmondani, hogy az építkezés alatt hová fognak összegyűlni a hívek? E tekintetben természetesen nehézségek tornyosulnak az intézők elé. Oly nagy gyülekezet számára nehéz alkalmas helyet találni. Tekintve azonban azon körülményt, hogy a kollegium termei nem sokára megüresednek s a főiskolai imaterem vagy a diszterem az istenisztelet céljaira felhasználható lesz, e nehézségek nem

mutatkoznak legyőzhetetlennek. Valószínűnek tartják azért, hogy a nagytemplomi isteniszteletek a főiskola helyiségébeu fognak megtartatni. Mindazonáltal az illetékes köröknek nem ártana e tekintetben is nyilatkozni, ezt írja a Pr. Lap legközelebbi száma.

* **Oláh Károly szabadsága.** O l á h Károly városi tanácsnok holnap, f. hó 15-én kezdi meg 30 napra terjedő szabadságidejét. O l á h Károly holnap reggel utazik el Debreczenből s szabadságidejéből két hetet utazással tölt el, bejárja a Tátravidékét — továbbá meglátogatgatja Bártfát is. Két hétig pedig Feketehegy fűrdőn üdül. — Távolléte alatt a katonai és illetőségügyi osztályok vezetője a tanács által kirendelt H a j d u Gyula tanácsnok lesz.

* **A polgármester ajándéka.** S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármester tegnap az összes Ismétő iskolák vezetőihez 4—4 bibliát küldött, hogy azokat a jobb tanulók között osszák ki.

* **Uj napilap Debreczenben.** Julius hó 15-ével új politikai napilap indul meg Debreczenben S c h w a r z J. Imre, a »Debreczeni Lapok« cz. hetilap jelenlegi f. szerkesztője kiadásában. Az új napi lap, melynek czime D e b r e c z e n i U j s á g l e s z s minden reggel 8 oldalon jelenik meg, pártönkivüli programmal indul meg. A lap megindítását már hivatalosan bejelentették a polgármesteri hivatalnál. Az új lap szerkesztőségének megalakítása most van folyamatban.

* **Uj tárgyalás Simli Mariska perében.** B o s z n a y István helybeli kereskedő által S i m l i Mariska ellen indított becsületsértési sajtóper esküdtészi végtárgyalására a vádlottó tudvalevőleg két ízben nem jelent meg s a sajtóbiróság másodizben nélküle tartotta meg a tárgyalást, melynek eredménye az lett, hogy Simli Mariskát az esküdték egyhangulag vétkesnek nyilvánították. Simli Mariska azonban még ezután is újabb meglepetést szerzett a bíróságok, amennyiben a napokban Gleichenbergből beküldött egy csomó orvosi bizonyítványt szabad vasuti és fűrdőhasználati jegyeket az osztrák magyar monarchiára szólólag s ezekkel igazolja, hogy ő meg a k a r jelleni s nem macacsságból maradt el a tárgyalásról. A tövénysek a kérvényt vizsgálát alá vévén azt igazolási kérelemnek elismerte s annak pertári tárgyalását f. 25-ére kitűzte. Tudunkkal sajtóperben Debreczenben ez az első eset az alkotmányos éra alatt hogy utólagos igazolást vizsgálát alá vett volna a bíróság. Mindenesetre érdekes fejlemények várhatók még e különös ügyben.

* **Debreczeni festő sikere.** Mint a fővárosi lapok is írták a király ő Felsége a művészeti kiállítás meglátogatván megdicsérette zseniális debreczeni festőnk R a j z ó Miklós kiállítás kedves zsánerképét is. Rajzó eme zsánerképe »Amat-ur« czimét viseli s egyik legérdekesebb, kedves képe a kiállításnak. A művésznek egy másik képét a kormány meg is vásárolta. R a j z ó Miklós, ki egykor a müncheni festészeti akadémia egyik legkiválóbb növendéke volt, tehát beváltotta a művészi tehetségéhez fűzött szép reményeket. És mint a műkritikusok írják különösen n csattanós zsánerképek alkotásában varható tőle sok, mely irányban a nagy Margittay Tihamár is oly fényes sikereket ért el.

* **Gondnokválasztás az Andaházy-Szilágyi intézetnél.** Az Andaházy-Szilágyi intézet vezetésétől független érzelmei miatt erőszakosan elmozdított gondnok helyét már legközelebb betöltik. A gondnokot Debreczen sz. kir. város közgyűlése választja szótöbbséggel, amelyen jelen kell lenni az egyházkerület püspökének és legidősebb ev. ref. lelkészének az alapító oklevel értelmében. A mult választásnál öten pályáztak a gondnoki állásra de már most idáig is mintegy 10-en futnak az állás elnyeréséért, kik között — mint ér-

tesülünk — a jelenlegi helyettes Csiky Lajos hittanár is ott van, aki különben már külön üdvözöltette magát a jóékonny intőzet növendékei által helyettesítést történt kinevezetése alkalmából. — Egészségére váljék!

* A közegészségügyi bizottság ülése.

A városi közegészségügyi bizottság ma délután 3 órakor Boczkó Simeuel rendőrfőkapitány elnöklété alatt ülést tart a városháza kistanácsstermében. A gyűlésnek első tárgya a megalkulás lesz, azután még a város belterületén felállítandó illemhelyek ügyében adnak véleményt a városi tanácsnak.

* **Dr. Kenézy Gyula jobban van.** Azt hisszük, minden olvasónkat örömmel tölt el az a hír, hogy dr. Kenézy Gyula, kinek súlyos betegségéről néhány nappal előbb adtunk hírt, már teljesen jól érzi magát. Néhány nap múlva Parádra utazik, hogy bajából teljesen fölépüljön s visszatérve megkezdje újból áldásos működését.

* **Végtárgyalás reklámmal.** Ferenczy Istvan m. kir. pénzügyi számtiszt Buda-pestben egy levelben azzal vádolta egy Leitelge Imre derecskei földbirtokoshoz intézett levelében ennek atyját, hogy a Ferenczy öreg édes anyjától annak egy 54 holdnyi birtokát a kataszteri tiszta jövedelemre hivatkozással fél áron vette volna meg, mint amennyit az tényleg megért s felszólította a fiut, hogy vagy a különbözetet fizesse meg, vagy az eladási árért a birtokot adja vissza. Mivel erre Leitgeb nem vállalkozott, ő különféle sértő leveleket írt hozzá s mint pénzügyi hivatalnok egy csomó illetéki kihágást — fejelentést adott be ellene s a hadtestparancsnokságnál is feljelentette, mint tartalékos huszártisztet, hogy a sértő kifejezésekért nem kért elégtételt. Ez azonban nem volt igaz, sőt ellenkezőleg Ferenczy tagadta meg, mikor Leitgeb kérte s ezért Leitgeb őt a debreczeni kir. törvényszéknél zsarolásért és becületsértésért feljelentette s a kir. tábla vád alá is helyezte. Ez ügyben ma délben kezdődött a végtárgyalás, melyen elnök dr. Vas Antal előadó Hoffmann József szavazóbíró dr. Oláh Miklós volt, a védhatóságot dr. Gál Endre kir. alügyész, a panaszost Buday Barnabás, a vádlottat Takács Ferenc képviselik s a melyet a vádlott kihallgatása után d. u. 3 órára elhalasztottak. A kihallgatás során a fentebb vázolt tényállás derült ki s nem hiányoztak a különféle humoros jelenetek, a melyek a vádlott bonhomióban, valamint sokszor nagyon is neveléses okfejtésében gyökereztek, a legnagyobb érdeklődést azonban a tárgyalás iránt az a nyíltéri közlemény keltette, mely szombaton jelent meg a lapokban és a lapszerkesztőkhez Debreczenben és Budapesten volt intézve, a kiket figyelmeztetett vádlott a mai tárgyalásra, a melyen ő szenzációs leleplezéseket fog nyilvánosságra hozni s a melyen azóta sokat nevettek úgy, Budapesten, mint Debreczenben. Volt is a tárgyalási teremben annyi ügyvéd, mint talán még kevésszer Sajnos azonban a szenzációk egyelőre nem következtek be, mert a vádlott nem jutott védekezéssel vegyes vallomásaiban odáig. A tárgyalás további folyamáról holnapi lapunkban hozunk tudósítást.

* A nádudvari zendülők Debreczenben.

Harsányi Gusztáv vizsgálóbíró a nádudvari véres munkás zendülés ügyében a helyszínen tartott vizsgálatot befejezte s haza érkezett. A letartóztatott ötvennyolc ember közül husz nhármat tegnap délután Debreczenbe kísérték. Az elfogottakat kik között Erben, Fonó es Draveczky a három debreczeni szociálista is ott van. Ballács örmester felügyelete alatt négy csendőr kísérté a debreczeni kir. ügyészség fogházába. A vizsgálat alkalmával egy érdekes adat tudódott ki. Nevezetesen Garai Márton úgy halt meg, hogy a golyó előbb egy másik ember testén hatolt keresztül s úgy furódott Garai

szájába ki holtan terült el. Kiuk Mihály háta mögött állt Garai s a csendőr golyója Kiuk bal vállát keresztülürve Garai szájába hatolt, ki holtan rogyott össze. Az elfogott huszonnégy szocialista, — Nyomó Lakatos Lajos és Molnár Lajos is, — összesen nyegvennyolc gyereket hagytak otthon, kiket most anyjaik gondoznak. A katonaság ma reggel 7 óra 10 perczkor tért haza Nádudvarról, Herskovic Izrael kapitány vezetése alatt s a vasutnál Suvich Jenő ezredes és a 39-ik gyaligezred zenekara fogadta a századot.

* **Az önálló munkás betegsegélyző pénztár közgyűlése.** A debreczeni önálló munkás betegsegélyző pénztár tegnap délután 3 órakor tartotta meg közgyűlését a városháza kistanács termében Vetsy Béla elnöklété alatt Elnök a jelenlevők üdvözlése s a gyűlés megnyitása után felkérte Vetsy Mihály titkárt, a vezetése alatt kiküldött előkészítő bizottság jelentésének felolvasására. A nagy fáradságot igényelt és kiváló gonddal összeállított jelentést a közgyűlés teljes egészében egyhangulag tudomásul vette. Majd a tisztújítás következett. Igazgató elnök lett: Nagy János igazgató, elnökhelyettes: Szabó József, jegyző Vetsy Mihály, pénztárnok: Privitzer József, ellenőr: Madarassy Ferencz, számvizsgálók: T. Boross Béla és Iványi Dezső, bizottsági tagokul: Püntya József, Pénczes Ferencz, Monoki Sámuel, Leskó József, Lókodi Sándor, Aszalós Lajos, Zibricz Mihály, Puj József, Szalay János. Ezután a közgyűlés a korelvők éltetésével véget ért.

* **Makray Jenőke meghalt.** A szintársulat legkisebb, de nem leghetőségteleg tagja nincs többé. Mindnyájan emlékszünk halavány arcára, melyet nem tudott elpalástolni a mázolt festék sem, ha megjelent a színpadon gyermek szerepeiben. Tegnap temették el a társulat összes tagjainak meleg részvéte mellett, melyhez bizonyára az egész debreczeni közönség csatlakozik. Legyen nyugodt siri álma.

* **Országos sertés vásár.** A nagyváradi országos sertésvásár f. hó 25 és 29-én fog megtartatni. Ezen vásárra csakis vesztmentes helyről engedtetik meg sertéseket felhajtani. Minthogy Debreczen és Gyula hol szintén szokott országos sertés vásár lenni, a sertés vész miatt még mindig zár alatt van, a nagyváradi sertésvásár nagyszabásúnak ígérkezik.

* **Hangverseny.** A daleylet elnökségétől vettük a következő jelentést: A «Debreczen daleylet» elnöksége tisztelettel értesíti pártoló tagjait s általában a nagy közönséget, hogy a f. hó 17-én rendezendő hangversenyre külön meghívók nem adatnak ki, miután ezen estély egészen nyilvánosjellegű lesz.

* **A szabadkai tamburások tartarak** néhány nap óta nagy érdeklődés mellett a Corsó kávéházban zene és énekhangversenyeket. Körülbelül 12-en lehetnek és zenében egy elég erős kart képeznek, míg dallamaik, melyek legfőbbnyire a szerb életből vannak merítve igen kellemesen érintik a hallgatót. Rokonszenves megjelenésük is szép szerb nemzeti egyenruhában egészen megkedvelteti őket. A mennyiben még csak néhány napig lesznek itt, ajánljuk a meglekintésre.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, június 14.

A t. házban Münnich Aurél a közös hadseregbeli katonai javaslatot ajánlotta elfogadás végett, a mely ellen Thaly Kálmán mondotl nagyszabású s tetszéssel fogadott lelkes ellenzéki beszéde.

Tóth János, gróf Benyovszky és Okolicsányi képviselők kijelentették hogy nem szavazzák meg a javaslatot, mivel önálló hadsereget akarnak s nem akarják, hogy a magyar ifjakat a közös hazáról tanit-

sák, mert evvel visszamasztják a magyar fiataltságot a katonai pályától.

Fejérváry báró elfogadásra ajánlja a javaslatot, mjt általában megszávtak.

A Thaly Kálmán beszéde.

A czímnél Thaly Kálmán állott fel, Nem engedhetjük — mondta — hogy ifjaink átylántalódjanak az osztrák hadseregbe s hogy némétté váljanak. Mert ennek káros hatása a legjobban látható Ausztriában; ahol a bomlás már be is állott.

Berzeviczy, ki a házban az elnöki tisztet vitte, e szóknál félbeszakította a szónokot, figyelmeztetvén, hogy a tárgyhoz tartsa magát, ami az ellenzéken óriási zajt keltett.

Justh Gyula izgatottan kiáltotta:

— Cloürt nem türünk!

Berzeviczy erre Jusztot rendre utasította, ki még határozottabban kiáltotta:

— Clotürt még se türünk. Az ellenzék pedig nagy zajjal helytelenítte az elnök kötődését.

Végül Thaly Kálmán kijelentette, hogy pártolja a Tóth János javaslatát, mely szerint a szóban forgó alapítványi helyek magyar területen legyenek s hogy a nevezett iskolákban magyarul tanítsanak. A Thaly beszédét megéljenezte az ellenzék.

Vihar Münnich ellen.

Münnich Aurél, a szabadelvűpárt ismert bajnoka, azt fejtegette, hogy míg a 67-es kiegyezés fentáll, addig előnyös a magyar ifjakra, ha néméttel megtanulnak!

Münnich eme osztrák kvóta izü szavai az ellenzéken nagy vihart gerjesztettek, különösen Komjáthy, Hentaller és Rátkay képviselők kiáltoztak bevesen:

— Gyáláza t magyarképviseleők milyent mondani.

A névszerinti szavazásnál a szímet 23 szó ellen 127 szó többséggel megszavazták.

Debreczeni iskolákról.

A má sodik szakaszán Thaly Kálmán kijelentette, hogy míg Debreczenben nem tudnak építeni iskolát s míg a nemzeti kultúra és kulturális intézetek az armé miatt melözve lesznek, addig a közös hadseregnek sem szavaz meg nevelő intézeteket.

A Györy szavai után ismét Fejérváry próbálta védeni a javaslat eme szakaszát, mely ellen az ellenzék újbótl névszerinti szavazást kért, amelynek eredménye lett, hogy 114 szóval 20 ellen a szakaszt elfogadták.

Holnap a honvédjavaslat kerül tárgyalás alá.

Merénylet Faure ellen.

Budapest, 1897. jun. 14. (A debr. er. d. táv.) Mint Parisból távirjak Faure Felix köztársasági elnök eilen könnyen vezetéssé válható merényletet intéztek újra az anarchisták s csak a véletlen okozta, hogy a merénylet nem került az elnök életébe. Ugyanis midőn Faure tegnap délután a Grand Prix de Paris versenyterre Long-Schamosha kocsizott az uton egy löporral töltött öntött aczélcső felrobbant. A cső mellett az elnök ellen sértő kifejezéseket tartalmazó piszkos papírlap, egy pisztoly é egy kis tör feküdt, melyben az elnök ellen halálos fenyegetések voltak bevésve. Elfogtak egy Gallet nevű egyént, kinél pisztolyt találtak, melynek markolatán e felírás volt: **Faur Pelix el van ítélve** — Azt hiszik azonban, hogy nem ő a merénylet kezdeményezője. Örülnek tartják Gallet, aki mikor az elnök kocsija mellett elhaladt rakiabált s így vontta magára a figyelmet, amíg az igazi tettes elmenekült. Elfogtak egy 19 éves fiut, akinek kihallgatása tart. Faure t a nép nagy ovációban részesítette. A párisi rendőrség meg van györődve, hogy **anarchista merényletről van szó.**

Jog- és pénzügyi bizottsági ülés.

Debreczen, június 14.

A közgyűlés rendelkezése folytán végre a városi tanács komoly munkához látott, s már nagyon is körmünkre égett a kérdések megoldása, ha ugyan meg nem késő hogy törekedjünk minden módon jövedelmeink szaporítására, mert a köz-zükségletek tetemes nagyobbodásával körmünkre égett már a kivitelre váró alkotások nagy halmaza.

A pótdadók már így is oly magasra fogtak növekedni, hogy ha városunk fejlődésének útját nem akarjuk vágni, úgy kénytelenek vagyunk a jövedelmek szaporításáról a legkomolyabban és legsürgősebben gondolkodni, mert a pótdadóból még a jövő évinél is magasabb terhet a város áldozatkész polgársága sem bír meg, dacára meglehetősen vagyonszágnak.

Es ime ilyen gondolatok hatották át a város hatóságát, midőn megbízták a tanácsot és ugyanilyen szavak hangzottak el a jog és pénzügyi bizottság f. hó 12-én délután 3 órakor tartott ülésében, a midőn a felől tanácskoztak, hogy a város erdőjövödelmeit mimódon lehetne fokozni. Komoly és szakszerű fejtegetéseket hallottunk e felől a bizottságban és éppen azért örömmel üdvözljük ez első lépést mert hiszszük, hogy ezt nemsokára követni fogja a második és harmadik is . . .

Az ülés lefolyásáról tudósítónk a következőket írja :

Debreczen sz. kir. város jog és pénzügyi bizottsága V e c s e y Imre tanácsnok elnökelete alatt, f. hó 12-én délután 3 órakor a varosháza nagytermében ülést tartott, a melyen jelen voltak : Á b r a h á m László t. főügyész, T ö r ö k Gábor főerdőmester, K o m l ó s s y Dezső, S z á n t h ó Győző, M a y e r Emil, S z a b ó József főszámvéví, K o s z z o r u s Lajos, S z i l á g y i Károly, B e c h e r t Manó, T o r d a y Gábor, dr. Kemény Mór és V a r g a Károly jegyző, bizottsági előadó V e c s e y Imre elnök üdvözlővén a megjelenteket, az ülést megnyitja s kéri, hogy elsősorban

Pozsony vármegye átírata

vétessék tárgyalás alá. V a r g a Károly előadó felolvasván Pozsonymegye átíratát, mely azt tartalmazza, hogy a városok egyfelől állami közigazgatási költségeik fedezésére, az államtól meghatározott évi segélyben részesíttessenek, másfelől, hogy a törvényhatósági joggal felruházott városok részére azok különleges viszonyainak mindenben megfelelő törvényeket alkossanak. Az országgyűlés képviselőházához intézendő eme felíratot pártolás és hasonló szellemű felírat intézése ezéjjálól küldötte meg Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának Pozsonyvármegye.

Többek hozzászólása után a jog és pénzügyi bizottság egyhangulag elhatározta, hogy P o z s o n y m e g y e felíratát pártolja és javasolja, hogy hasonló szellemben Debreczen is felírjon a képviselőházhoz.

Az erdőjövödelmek szaporítása.

A jog- és pénzügyi bizottság ezután W e i s z Lajos nyírbátori kereskedő ajánlatát vette tárgyalás alá, a ki Debreczen sz. kir. város erdősegeiből kikerülő s a miniszteri rendelet értelmében eladható 3 méter hosszú-ágnál nem kisebb, 45 cm. vastagságnál nagyobb, ipari célokra is felhasználható fa-

mennyiséget 10 évre kéri a várostól bérbévenni s köbméteréért 9 frt 50 krt ajánl.

Ezt az ajánlatot a városi tanács kiadta Á b r a h á m László t. főügyésznek és T ö r ö k Gábor főerdőmesternek, hogy t. i. milyen kikötésekkel adná esetleg bérbe a város az erdő fát a vállalkozónak. Ezt a szerződést is pontról pontra felolvasta V a r g a Károly előadó.

Hosszabb v ta fejlődött ki ezután az ajánlat felett, melyben résztvett majdnem mindegyik bizottsági tag.

Mindnyájan örömmel vették tudomásul hogy illetékes helyen kezdenek üzleti szellemben gondolkodni s törekednek a jövedelmek minél nagyobbá tételén.

T ö r ö k Gábor főerdőmester hosszasan fejtegeti a kérdést. Számításokat terjeszt elő arra nézve, hogy a város 43.000 köbméter fáját, melynek egy része műfa és épületfának is igen beválk, mimódon volna jobb értékesíteni. Hogy jövedelmez ez többet, hatovább is a jelenlegi gazdálkodást folytatná tovább a város, vagy pedig vállalkozónak adná ki azt bizonyos bérösszegért. Aggodalmi vannak a szerződési feltételek egyes tételei iránt.

S z á n t h ó Győző emelkedett ezután szólásra és szép beszédben, meggyőző érvekkel bizonyította be, hogy a városnak ha ez ajánlatot el is fogadja, sem lesz meg abból a kellő jövedelme. Egy módot lát az erdőjövödelem szaporítására és ezért azt indítványozza, hogy a város nyilvános árverésen évenként adja el az erdőből kikerülő faanyagokat s ő biztos abban, hogy az ország, de a külföldiek is legnagyobb kereskedői eljönnek és megteszik ajánlataikat s így 40-50000 frtra emelkedhetik fel az erdőjövödelem.

B e c h e r t Manó, S z a b ó József, M a y e r Emil mindnyájan pártolják S z á n t h ó Győző indítványát.

K o m l ó s s y Dezső, ki az e tekintetben Debreczenhez hasonló Kassa város erdőgazdaságát tanulmányozta, szintén Szánthó indítványa mellett nyilatkozik, csak hogy ő az ajánlatot nem egy, hanem öt évre hirdeté meg.

V e c s e y Imre elnök szavazás alá bocsátván a kérdést, felteszi :

Méltóztassanak azoknak felállni, kik Weisz indítványát elfogadják!

Senkise sem áll fel! (Derűltég!)

— Álljanak fel azok, a kik Szánthó Győző indítványát elfogadják, Komlóssy Dezső pótlásával.

Mindenki feláll. Így tehát azon javaslatot teszi a jog- és pénzügyi bizottság a tanácsnak, hogy az erdőjövödelmek szaporítására vonatkozólag legcélszerűbbnek látja az ajánlati nyilvános tárgyalást s azért felszólítja a tanácsot, hogy az eladó famennyiségre a melyet évenként 5-7 ezer köbméterben állapít meg, öt évi időtartamra már legközelebb hirdesse meg, a feltételeket azonban előzőleg mutassa be a jog-és pénzügyi bizottságnak. Ezzel az idő előrehaladottsága folytán elnök az ülést berekeszti.

A felvidéki kamara.

— Kamaránk és a ruthén nép. —

Debreczen, jun. 14.

Baró D á n i e l Ernő kereskedelemügyi m. k. miniszterhez a debreczeni kereskedelmi és iparkamara a következő véleményes nyilat-

kozatot terjesztette fel a ruthén nyelvű nép érdekében javaslatba hozott különálló felvidéki kamarának létesítése ügyében, melyre nézve már kifejtettük volt lapunk véleményét s amelyet olvasva sem győződünk meg helyességéről de amelyet kötelességünknek tartunk szöszert közölni.

2093. sz.

1897.

Nagyméltóságú Miniszter ur!

Folyó évi április hó 11-én 16524. sz. a. kelt magas rendelet foganatosításában. van szerencsénk a felvidéki ruthén nyelvű népszellemi és anyagi viszonyainak javítása érdekében a munkácsi püspök és több országgyűlési képviselő által, egy különálló felvidéki kereskedelmi és iparkamara létesítése ügyében Excellentiád elé terjesztett javaslat érdemére nézve, véleményes nyilatkozatunkat következőkbe foglalva tisztelettel felterjesztetni.

Noha az érintett javaslat szerint a kamaránk kerületéhez tartozó Bereg, Ugocsa és Máramaros vármegyéken kívül, még a kassai kereskedelmi és iparkamarához tartozó Ungvármegye területe is a felvidéki kamara területét lenne hivatva képezni, — mindazonáltal a jelentésünkben felhozandók indokolásánál nem fogunk ezen utóbb említett vármegye viszonyaira kiterjeszkedni, — egyrészt mivel azokat a felvetett kérdés megoldásánál elengedhetetlenül szükséges részletességekben és minden vonatkozásaikban nem ismerjük — és másrészt mivel Ungvármegyének felterjesztésünk keretébe való bevonása, mitsem változtatna sem ipari és kereskedelmi, sem pénzügyi tekintetekben azon kérdésnek megoldásánál, hogy a javaslatba hozott különálló felvidéki kamara létesítése szükséges-e vagy sem?

Innen kiindulva csak a kerületünkhöz tartozó három vármegye viszonyait kívánunk foglalkozni és első sorban is magát azon adatokat vesszük figyelembe, melyek alapul kell, hogy szolgáljanak a javaslatba hozott különálló kamara létesítésének.

Ehhez képest tehát fel kell tüntetnünk ezen vármegyék kereskedő és iparos közönségének létszámát, az általuk fizetett jövedelmi és kereseti adót és az annak alapján kivetett kamarai illetékek összegét.

Az adóhivatalok által készített, rendelkezésünkre álló 1896. évi hivatalos lajstromok szerint van :

	Kereskedő	Iparos.	Együtt	Fizetnek	
				jöv. és kereseti adót	kamarai illeték
Beregvármegyében	124	2396	364	54117	1547
Ugocsvármegyében	423	813	1236	17746	543
Máramarosmegyében	1849	5220	5069	101878	3078
Összesen :	3517	6429	9946	163741	5168

Az ezen három vármegye területén lakó kereskedő és iparos közönségre tehát, az 1896. évet illetőleg mindössze 5168 frt kamarai illeték lett kivetve, de már az 1897. évben 4667 frtra szállott alá a kivehető illeték.

A területnek és az illetékkötelesek számának tekintetében tehát nem lenne kifogás tehető egy új kamarának felállítása ellen, de a nép mind a három megye területén szegény, sőt legnagyobb része nyomorral küzd.

A kézmű, házi és népipar jelentéktelen, — a gyáripár embrionalis, a kereskedelem és hitel szervezeten s nagyrészen az apró üzsról 10-15%-kal dolgozó takarékpénztárak és hitelintézetek zsákmánynak van kitéve, minél fogva a kisiparos is teljesen vagyontalan és munkanélkül tengődik, a létező kevés számú gyárak pedig nagybirtokosok és tőkepénzesek tulajdonában vannak, kik a kis ember aprólékos bajaival törődni nem tudnak.

Az iparos és kereskedő osztály, de meg a fogyasztó nagyközönség is, szegénységük dacára túl magas adó és községi terhekkel van elnyomva.

A kimutatott 9949 kamarai és illeték-köteleseknek legalább is felerésze, ha nem több, korcsmárosokból és oly kiskereskedőkből áll, kik csak azért váltottak iparendélyt, hogy pálinkát és egyéb szeszitalokat mérhessenek; a másik felének jórésze pedig a vármegyék területén ideiglenesen letelepedett munkások és apró vállalkozókból áll, kik csak addig tartózkodnak egy helyütt, míg a kormány vagy mások által célbavett vasutépítési vagy más nagyobb munkák véget érnek.

Csak példaképen óhajtuk felemlíteni, hogy míg a körös-mezei vasút munkában volt, tehát 1896-ig, addig Máramarosmegye 3078 frt kamarai illetéket fizetett, holott már a folyó 1897. évre csak 2146 frt volt a kivétel.

Háttérül szolgál ezen közgazdasági viszonyoknak még az, hogy a vármegyék területén oly értelmi képességgel bíró kereskedő és iparos még kevés van, kik befolyásuk és tehetségük latbavetésével egy különálló kamara keretében mindezen bajokon hacsak partialiter is segíteni tudnának vagy idejöknek lekötése mellett segíteni akarnának.

Már az itt érintett viszonyok és előadott körülmények sem javallják egy különálló kamarának létesítését, de nem javallják ezt a tisztán pénzügyi tekintetek sem, mert:

Az 1897. évi adóztatási és kamarai illetékkivétési viszonyok szerint megállapított és a kereskedelemügyi magas kormány által engedélyezett 3%-os kulcs mellett a szóban levő három vármegye kereskedő és iparos közönségére összesen és kerek számban 4600 forint kamarai illeték van kivelve, mely összegből évtizedek tapasztalata szerint 25% mint bevehetetlen levonásba hozandó.

(Vége köv.)

Elemi iskoláink vizsgái.

Debreczen, június 5.

A mai nappal vették kezdetüket a debreczeni ev. ref. egyház fiú és leányiskoláinak 1896/97 tanévet berekesztő vizsgái melyek következő helyen és időben lesznek:

A) A kistemplomban: június 14-én délután nagycsapó utcai fiúiskola I., II. osztály. Tanító: Szemere Lajos, 15-én d. e. árok utcai fiúiskola II. osztály. Tanító: David Mihály. d. u. kismester utcai leányiskola III, IV. osztály. Tanító: Lada Sándor. 19-én d. e. nagypéterfiai utcai leányiskola V, VI. S. f. László. d. u. I. II. Kálmán Lajosné. 17-én d. u. árok utcai fiúiskola I. osztály. Tanító: Szecsényi István. d. e. leányiskola III, IV. osztály. Tanító: Kanizsai Endréné. 18-án d. e. fiú III. Nagy Károly. d. u. leány I, II. Kanizsai Endre. 19-én d. e. nagycsapó utcai leányiskola V, VI. osztály. Tanító: Lévy Lajos. d. u. hatvan külvárosi fiú IV, V. Papp Péter. 21-én d. e. Miklós utcai leány III, IV. Hajdu István. d. u. hatvan külvárosi leány III, IV. Kiss András. 22-én d. e. fiú I, II. Szabó Péter. d. u. nagycsapó utcai leány I, II. Simon István. 23-án d. e. hatvan külvárosi I, II. Tóth Teréz. d. u. II, III. Szőke János. 24-én d. e. Miklós utcai leány I, II. Konrád Maria. d. u. kiscsapó utcai III, IV. Szemere Lajosné.

B) A Kossuth-utcai templomban: június 14-én d. u. csapó külvárosi fiúiskola IV. osztály. Tanító: Nagy Imre. 21-én d. e. Kossuth utcai leányiskola III, IV. osztály. Tanító: Boros Ferencz. D. u. csapó külvárosi II. Tóth Károly. 22-én d. e. fiú I. II. Kiss Lajos. d. u. leány III, IV. Makovicska Gusztávné. 23-án d. e. Kossuth utcai fiú I. Szendi Imre. d. u. II. II. tanító Demjén Lajos. 24-én d. e. III. Csurgó István. d. u. V. VI. Tassi Miklós. 25-én d. e. csapó külvárosi leány Gél Józsefné.

C) Az ispotályi templomban: június 14-én d. u. ispotályi fiúiskola III, IV. osztály. Tanító Horkay Lajos. 21-én d. e. leányiskola V, VI. Herczeg János. d. u. cser utcai III, IV. osztály. Tanító David Sándor. 22-én kései utcai fiúiskola I, II. Zong János. d. u. bárán utcai I, II. Ókrós István. 22-án d. e. ispotály

V. VI. Kerékgyártó József, d. u. cser utcai leányiskola I, II. Báthory Sándorné. d. u. bárán utcai fiúiskola III, IV. Becsek Ilona: 22-én d. e. ispotályi kisdudovoda. Óvónó Nagy Ida.

D) A főiskola imatermében. június 23-án d. u. főiskolai yakorló iskola. Tanító Vásárhelyi József, június 26-án d. e. főiskolai VI-ik elemi osztály. Tanító Káposztás Imre, június 26-án d. u. főiskolai V-ik elemi osztály. Tanító Kalas Géza, június 28-án d. e. főiskolai IV-ik elemi osztály. Tanító Kovács Lajos, június 28-án d. u. III-ik elemi osztály. Tanító Veres István, június 29-én d. e. II-ik elemi osztály. Tanító Szabó Berán, június 29-én d. u. főiskolai I-ső elemi osztály. Tanító Csernák Béla.

E) A csapókeri iskolákban: június 25-én d. u. csapókeri leányiskola I, II, III. osztály. Tanító Szentjóni Kálmán. június 26-án d. e. csapókeri fiúiskola I, II, III, IV. osztály. Tanító Veress Gyula.

Jegyzetek. A vizsgák kezdete d. e. 9, délután 3 és fél órakor.

A hálaadó isteni tisztelet ma d. e. 8 ó. volt a kistemplomban és Kossuth-utcai templomban.

Tegnap d. e. 10—12 óráig az ismétlődő iskolák vizsgái voltak saját termeikben.

F. hó. 27-én d. e. 11—12, d. u. 5—6 óráig lesznek az ev. ref. iparos tanulók vallás vizsgái saját tantermeikben.

A debreczeni csata.

— Részlet Gracza György Az 1848—49-iki magyar szabadságharc története cz. művének most megjelent 82. fejezetéből. —

Veszteségünk egészben véve roppant volt emberben, lóban és ágyuban is; legtöbbet veszített Korponay csapatja, amelyből kevés ember maradt ép fölül — ezeknek legnagyobb része el is fogatott. Ágyu 10 vészett el. Mennyi vesztesége volt Bobics hadosztályának, biztosan nem mondhatom; az enyimnek aránylag csak kevés vesztesége vala. 40—50 embernél nem vészeltünk többet; ágyut egyet sem.

Az oroszok szétszórván seregünk jobb szárnyát, az üldözéssel nem sokat gondoltak a nemsokára azt egészben abban hagyták; — csak egy lovascsapat üzte egy darabig lovaságunkat és a jobb szárny ágyuit, a várossal szembe Derecske felé. Huszáraink azonban, bár többször visszavertek, mégis megmentették ágyúinknak és társzereinknek legnagyobb részét.

Tagadhatatlan, hogy hibák történtek e napon úgy Nagy Sándor tábornok, mint mások részéről is. Hiba volt a csatahelynek választása; hiba volt a csatát, mikor még lehetett, félbe nem szakítani; igen nagy hiba volt az erdőre olyan kevés gondot fordítani...

Igyen emlékezik meg Máriássy, a vitéz hadosztályparancsnok a küzdelem lefolyásáról:

Hát bizony nagyarányú mérkőzés vala ez. A debreczeni határ sívó homokja talán sohasem ivott annyi vért, mint ezen a gyászos napon. Az I-ső hadtest aránylag nem sokat vészett (53 halottja és 90 sebesültje vala), hanem a Korponay-fele dandár, mely Tisza-Füredről huzódott ide, egészen megsemmisült. Vesztesége: 200 halott, 300 sebesült, 500 fogoly, 4 ágyu, 1 hadilobogó s összes podgyásza.

Az oroszok vesztesége: 60 halott, 271 sebesült, köztük Kuprianoff tábornok és hadtestvezér, akinek egy ágyugolyó tőből szakította el a jobb lábát.

Diadalmaskodott az ellenfél máskor is és mégsem aggodtunk. Jött a kedvező alkalom s kiköszörültük a csorbát.

Ámde az augusztus 2-iki csatavesztést nem tudtuk immár helyreállítani, nem tudtuk főleg romboló erkölcsi hatása miatt. Az I-ső hadtest, угyszólván végleg szétzüllött. Nem volt ez többé a régi harcivágyó bajnok-sereg, de reményvesztett embereknek lézengő csapatja.

Nem győzünk mi már többé. Lehetetlen, lehetetlen. Jobb lenne már vége lenne az egész herce-hurczának, sóhajt zott az éhező honvéd. —

S a csüggedés, a hadakozó seregek legnagyobb atka, mint a pestis ragály, feltartóztatlanul terjedt tovább, egyre tovább, hadtestől hadtestig.

De hiszen, úgy mondják, előre látható volt, hogy ez leend következménye a debreczeni tusának. Tízszerez tulerő ellen lehetetlen győzni. Mert körülbelül ilyen vala a számarány: 8500 honved állott 50000 orosz katonával szemben.

És Nagy Sándor, ez a körültekintő, óvatos tábornok mégis elfogadta az ütközetet: elfogadta, pedig idején kitérhetett volna előle.

Mi okból rohant tehát a veszedelembe? Ezis olyan kérdés, mely mai napig nincs kelősen tisztázva.

Pongrácz István őrnagy, az I-ső hadtest tábornoki főnöke azt állítja, hogy Görgei egyes parancsából történt a végzetes mérkőzés, Nagy Sándor figyelmeztető jelentésére a főhadiszállásról augusztus 2-án virradtkor nyganyis ez a rövid parancs érkezett hozzája:

„Az első hadtestnek. Az I ső had est álljon ki Debreczentől Ujváros felé jobbra—balra az uttól (a cheval der Strasse) s ha feltűnik az ellenség: tamadja meg és verje meg.

Görgei.

Folyt. köv.

Nyilt-tér.

Foulárd-selymet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként. — japáni, chinai s. a. t. a legujabb mintázattal és színekben u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg selymet** 45 krtól 14 frt 65 kr. méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott damaszott s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben 2000 szín és mintázattal s. a. t.) a megrendelt árukat **postabér és vámmentesen a házhoz szállítva**, valamint **mintákat postafordultával küldenek Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben Svájcba** címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 2.

Szép jó mosó Cretonok métere 18 kr
 „ „ „ Batisztok „ 25 „
 „ „ „ Atlas szatinok „ 13 „
 „ „ „ Csalán vásznak „ 10 „
 „ „ „ Melindakelme „ 19 „
 Francia Voile Delin „ 39 „

Kapható:

Boros Testvéreknél

Debreczen, Kossuth-utca 3 sz.

